

opusdei.org

Prelato laiškąs (2019 m. lapkričio 1 d.) | Apie draugystę

Mons. Fernando Ocariz laiškąs apie draugystę. „Neapleisdami esamų veiklų, turime išmokti kaskart vis labiau rūpintis savo draugais.“

2019-11-01

Mylimiausieji, tesaugo Jėzus mano dukteris ir sūnus!

1. Savo pirmajame ilgame laiškė Jums, apibendrindamas Generalinio kongreso išvadas, rašiau, kad

„dabartinės evangelizacijos aplinkybėmis tampa dar svarbiau, jeigu tik tai įmanoma, teikti pirmenybę asmeniniam ryšiui. Šis santykio aspektas yra centre apaštalavimo būdo, kurį šv. Josemaria atrado evangeliniuose aprašymuose“^[1].

Per susitikimus su žmonėmis iš įvairių kraštų spontaniškai kilo pasvarstymų bei klausimų apie draugystę. Šv. Josemaria mums nuolat kalbėdavo apie žmogišką bei krikščionišką šios tikrovės svarbą. Be to, esama gausių liudijimų, kaip jis užmegzdavo draugystės saitus su daugeliu žmonių ir juos puoselėdavo visą gyvenimą. Kaip žinome, jis mokė, kad draugystės ir pasitikėjimo apaštalavimas Dievo Darbe yra pagrindinis. Šiuo laišku norėčiau priminti kai kuriuos mūsų Tėvo mokymo šia tema aspektus.

Jėzaus Kristaus draugystė

2. Jėzus Kristus, tobulas žmogus, visiškai įgyvendino žmogiškąją draugystės prasmę. Evangelijoje matome, kaip Jis dar labai jaunas palaikė draugystę su jį supusiais žmonėmis – kai Jam buvo dvylika metų, grįžtant iš Jeruzalės, Marijai ir Juozapui atrodė savaime suprantama, kad Jėzus laikėsi kelyje su kuria nors draugų ar giminaičių grupele (plg. Lk 2,44). Vėliau, per Jo viešąjį gyvenimą, matome mūsų Viešpatį draugų ir pažįstamų namuose, viešnagėje ar prie stalo: pas Petrą (plg. Lk 4,38), Levį (plg. Lk 5,29), Simoną (plg. 7,36), Jayrą (plg. Lk 8,41), Zachiejų (plg. Lk 19,5) ir t.t. Surandame Jį Kanos vestuvėse (plg. Jn 2,1) ir kulto vietose kartu su kitais (plg. Jn 8,2). Kitąsyk Jis skiria laiko vien tik savo mokiniams (plg. Mk 3,7).

Jėzus pasinaudoja kiekviena aplinkybe, kad užmegztų draugystę – dažnai matome Jį su kuo nors

atskirai. Užteko kelių minučių pokalbio, kad moteris samarietė pasijustų pažinta ir suprasta. Būtent taip jai kilo klausimas: *Ar tik Jis nebus Kristus?* (Jn 4,29). Mokiniai iš Emauso, kai po ilgo kelio prisėdo prie stalo su Jėzumi, atpažino Draugą, kuris savo žodžiu uždegė jų širdis (plg. Lk 24,32).

Viešpats dažnai skiria daug laiko savo draugams. Būtent tai matome Betanijoje. Tenai ilgomis artumo valandomis ***Jėzus geba parodyti jautrumą, tarti paraginimo žodį, draugyste atsiliepti į draugystę - kokie pokalbiai Betanijos namuose su Lozoriumi, su Marta, su Marija!***^[2] Tuose namuose suprantame, kad Kristaus draugystė sukuria pasitikėjimą (plg. Jn 11,21) ir yra kupina empatijos; ypač gebėjimo palaikyti kančioje (plg. Jn 11,35).

Vis dėlto, būtent per Paskutinę vakarienę Viešpats giliausiai parodo

troškimą tapti mūsų draugu. Paskutinės vakarienės salėje Jėzus sako apaštalams: *Jus aš draugais vadinu* (Jn 15,15). O per juos tai pasakė ir mums. Dievas myli mus ne tik kaip savo sutvėrimus, bet kaip vaikus, kuriems siūlo tikrą draugystę Kristuje. O mes atsiliepiame į šią draugystę jungdami savo troškimus su Jo valia; darydami tai, ko Viešpats nori (plg. Jn 15,14).

„Idem velle atque idem nolle – norėti to paties ir nenorėti to paties, taip senovėje buvo apibrėžtas tikrasis meilės turinys, – vienam panašėjant į kitą atsiranda mąstymo ir troškimo bendrystė. Dievo ir žmogaus meilės istoriją sudaro būtent tai, kad ta valios bendrystė išugdo mąstymo ir jautimo bendrystę, taip mūsų ir Dievo valiai vis labiau sutampant - Dievo valia man jau nebėra svetima valia, primetanti įsakymus iš šalies, o yra mano paties valia, patirianti, kad Dievas manyje yra „giliau nei pati

giliausia mano gelmė“. Tada pasitikėjimas Dievu auga ir Dievas tampa mūsų džiaugsmu (plg. Ps 73, 23–28)^[3].

3. Žinojimas, kad esame Jėzaus Kristaus draugai, teikia mums tvirtumo, nes Jis yra ištikimas. „Draugystė su Jėzumi yra neišardoma. Jis niekada nepalieka, nors kartais atrodo, jog tyli. Kai mums Jo reikia, leidžiasi surandamas (plg. Jr 29,14) ir lydi mus, kad ir kur beeitume (plg. Jos 1,9). Todėl, kad Jis niekada nesulaužo sandoros. Prašo, kad neapleistume Jo: *Pasilikite manyje* (Jn 15,4). Bet jeigu nutolstame, *Jis lieka ištikimas, nes savęs jis negali išsiginti* (2 Tim 2,13)^[4].

Atsiliepti į Jėzaus draugystę – tai Jį mylėti; meilė, kuri yra krikščioniško gyvenimo širdis, pasireiškia visuose mūsų veiksmuose. ***Mums reikia tvirto vidinio gyvenimo, kuris yra***

tikras draugystės su Dievu ženklas ir būtina sąlyga bet kuriam darbui su sielomis^[5]. Visas apaštalavimas, kiekvienas darbas dėl sielų kyla iš draugystės su Dievu - tikros krikščioniškos meilės kitam šaltinio. Gyvendami draugystėje su Dievu - visų pirma ją turime puoselėti ir brandinti - gebėsite rasti daug ir tikrų draugų (plg. Sir 6,17). Darbas, kurį Viešpats nuveikė ir tęsia su mumis, palaikydamas mus draugystėje su savimi, yra tas pats darbas, kurio Jis nori su daugeliu kitų sielų, pasinaudodamas mumis kaip savo įrankiais^[6].

Žmogiška ir krikščioniška draugystės prasmė

4. Draugystė yra nuostabi žmogiška tikrovė – abipusės meilės tarp dviejų žmonių forma, pagrįsta tarpusavio pažinimu ir bendryste^[7]. Tai meilė, veikianti „abejomis kryptimis ir

trokštanti gero kitam asmeniui, meilė, kuri jungia ir daro laimingais“^[8]. Todėl Šventasis Raštas tikina, kad *ištikimas draugas – neįkainojamas – jokia suma neatsveria jo vertės* (Sir 6,15).

Dieviškoji meilės dorybė antgamtiškai įgalina žmogiškąjį gebėjimą mylėti, o tuo pačiu ir draugystę: „Draugystė yra vienas iš kilniausių ir aukščiausių žmogiškųjų jausmų, išgrynintas ir atmainytas dieviškąja malone“^[9]. Šis jausmas kartais gali atsirasti savaime, bet jį visada būtina puoselėti bendraujant ir skiriant laiko. „Draugystė nėra trumpalaikė arba tik laikina, o pastovus, tvirtas, ištikimas ryšys, kuris bręsta su laiku. Tai šilumos kupinas santykis, kuris mums leidžia jaustis artimais; tuo pačiu – tai dosni meilė, kuri mus skatina ieškoti draugo gėrio“^[10].

5. Neretai Dievas būtent per tikrą draugystę įgyvendina savo išganymo planą. Senajame Testamente kalbama apie jaunojo Dovydo ir Jonatano, Izraelio karalystės paveldėtojo, bičiulystę. Pastarasis nedvejodamas pasidalino su draugu viskuo, ką turėjo (plg. 1 Sam 18,4), o sunkiomis akimirkomis priminė savo tėvui Sauliui visus gerus jaunojo Dovydo darbus (plg. 1 Sam 19,4). Gindamas draugą Jonatanas išdrįso rizikuoti savo palikimu, kadangi *mylėjo jį kaip save patį* (1 Sam 20,17). Nuoširdi judviejų draugystė padėjo abiem išlikti ištikimais Dievui (plg. 1 Sam 20,8.42).

Pirmųjų krikščionių pavyzdys yra ypač iškalbingas. Mūsų Tėvas pabrėždavo, kad jie ***mylėjo vieni kitus, šiltai ir tvirtai, per Kristaus Širdį***^[11]. Abipusė meilė yra, nuo pat Bažnyčios ištakų, Jėzaus Kristaus mokinių skiriamasis ženklas (plg. Jn 13,35).

Tarp pirmųjų amžių krikščionių randame šv. Bazilijaus ir šv. Grigaliaus Nazianziečio pavyzdį. Jie visą gyvenimą puoselėjo dar jaunystėje užsimezgsią draugystę ir net šiandien dalinasi ta pačia liturgine švente Bažnyčios liturginiame kalendoriuje. Šv. Grigalius pasakoja, kad „abu turėjome tik vieną tikslą ir rūpestį, o tai buvo dorybė, t. y. gyvenimas būsimąja viltimi“^[12]. Jų draugystė neatitraukė jų nuo Dievo, priešingai, vedė pas Jį: „Stengėmės kreipti savo gyvenimą ir veiksmus, klusnūs dieviškajam įsakymui, abudu rūpindamiesi sekti dorybe“^[13].

6. *Krikščionio, Dievo vaiko asmenyje draugystė ir meilė yra viena – dieviškoji šviesa, kuri teikia šilumą*^[14]. Netgi galime sakyti, šv. Augustino žodžiais Viešpačiui, kad tarp krikščionių „tikra draugystė yra tik tu, kuriuos Tu jungi savo meile“^[15]. Kita vertus,

kadangi meilė gali būti stipresnė arba ne tokia stipri, o ir mūsų laikas yra ribotas, taip ir draugystė būna gilesnė arba ne tokia gili. Įprasta kalbėti apie *didelius draugus* arba *didelę draugystę*, nors tai nereiškia, kad ne tokia didelė ar ne tokia gili draugystė nėra tikra.

Naujojo tūkstantmečio pradžioje šv. Jonas Paulius II pažymėjo, kad ateityje visos naujos apaštalinės iniciatyvos būtų „įrankiai be sielų“, jeigu jų šerdyje nebūtų nuoširdžios meilės žmonėms, „dalinantis jų džiaugsmams ir jų kančiomis, kad gebėtume nujausti jų troškimus ir patenkinti jų reikmes, pasiūlyti jiems tikrą ir gilią draugystę“^[16]. Mūsų namai, skirti plačiai katechezei, turi būti vietos, kur daugelis žmonių suranda nuoširdžią meilę ir išmoksta būti tikrais draugais.

7. Krikščioniška draugystė nė vieno neatstumia, ji visada atvira

kiekvienam žmogui, su plačiai atverta širdimi. Fariziejai kritikavo Jėzų Kristų, lyg būti *muitininkų ir nusidėjėlių bičiuliu* (Mt 11,19) būtų kas nors blogo. Mes savo menkomis jėgomis stengdamiesi sekti Viešpačiu taipogi ***nė vieno neatstumiamame, neatskiriamame nė vienos sielos nuo savo meilės Jėzuje Kristuje. Todėl turite puoselėti tvirtą, ištikimą, nuoširdžią – tai yra krikščionišką – draugystę su visais savo darbo kolegomis; ir su visais žmonėmis, kad ir kokios būtų jų aplinkybės***^[17].

Kristus buvo visiškai įsitraukęs į savo vietos ir laiko visuomeninį gyvenimą, palikdamas mums pavyzdį. Kaip rašė šv. Josemaria: ***Viešpats neapsiriboja pokalbiu su maža, siaura grupele – kalbasi su visais. Su šventomis moterimis, su ištisomis miniomis; su aukštųjų Izraelio klasių atstovais, kaip Nikodemas, ir su muitininkais, kaip Zachiejus; su pamaldžiais***

laikytai žmonėmis, ir su nusidėjėliais, kaip samarietė; su ligoniais ir su sveikais; su vargšais, kuriuos mylėjo iš visos širdies; su įstatymo mokytojais ir su pagonimis, kurių tikėjimą jis pagyrė labiau nei Izraelio; su seneliais ir su vaikais. Niekam Jėzus neatsako savo žodžio; žodžio, kuris gydo, kuris guodžia, kuris įkvepia. Kiek kartų svarsčiau ir skatinau apsvarstyti šį Kristaus apaštalavimo būdą, sykiu žmogišką ir dievišką, kylantį iš draugystės ir pasitikėjimo!^[18]

Draugystės apraiškos

8. Draugystė yra ypač svarbi, kad praktikuotume būtiną meilės apraišką - supratingumą: **Tikra meilė reikalauja nuoširdžių pastangų suprasti savo draugų įsitikinimus, net jeigu jie mums būtų svetimi ar nepriimtini**^[19]. Taip mūsų draugai padeda mums suprasti

kitokį nei mūsų požiūrį į gyvenimą, praturtina mūsų vidinį gyvenimą ir, kai draugystė gili, padeda patirti pasaulį kitokiu būdu. Tai yra tikras *jutimas* kitame, buvimas jų gyvenimo, jų nutikimų dalininkais.

Mylėti kitus reikalauja pripažinti ir palaikyti juos, tokius, kokie yra, su jų sunkumais, trūkumais, gyvenimo istorija, aplinka ir ritmu artėjant prie Jėzaus. Todėl, kad sukurtume tikrą draugystę yra tikslinga išmokti žvelgti į kitus žmones su meile, kol juos matysime Kristaus akimis. Turime nuvalyti savo akis nuo išankstinių nusistatymų, išmokti atrasti tai, kas gera, kiekviename žmoguje ir atsisakyti troškimo ugdyti juos *pagal savo paveikslą*. Kad draugas priimtų mūsų meilę, neprivalo išpildyti kokių tai sąlygų. Kaip krikščionys, žvelgiame į kiekvieną asmenį, visų pirma, kaip Dievo mylimą kūrinį. Kiekvienas žmogus yra nepakartojamas, ir lygiai

taip nepakartojamas yra ir kiekvienas draugystės saitas.

Šv. Augustinas sakydavo, kad „nors ta pati meilė yra visiems, ne visiems skirtini tie patys vaistai – ta pati meilė vienus nušviečia, su kitais kenčia (...), su vienais yra švelni, su kitais griežta, su niekuo nesusipriešina ir visiems yra motina“^[20]. Būti draugais – tai išmokti bendrauti su kiekvienu žmogumi kaip tai darė Viešpats: **Dievas nesikartoja kurdamas sielas. Kiekvienas yra toks, koks yra, ir su kiekvienu reikia elgtis pagal tai, kokį jį sutvėrė Dievas ir kaip jį veda Dievas**^[21]. Kadangi reikia atrasti ir norėti gero kitam, draugystė pareikalauja kentėti su draugais ir dėl draugų. Sunkiomis akimirkomis labai padeda atnaujinti tikėjimą, kad Dievas veikia žmonių sielose savitu būdu ir ritmu.

9. Be to, draugystė turi nenusakomą visuomeninę vertę, nes puoselėja santaiką tarp šeimos narių ir labiau žmogaus orumui pritinkančios socialinės aplinkos kūrimą. ***Dėl dieviško pasaulimo***, - mums rašo mūsų Tėvas, - ***gyvenate pasaulio viduryje, dalindamiesi su kitais žmonėmis – tokiais, kaip jūs – džiaugsmomis ir nusivylimais, pastangomis ir lūkesčiais, troškimais ir nuotykiomis. Savo kelionėje nesuskaitomais žemės keliais jūs stengsitės – nes mus taip skatina mūsų dvasia – sugyventi su visais, bendrauti su visais, prisidėti prie taikingos ir draugiškos aplinkos kūrimo***^[22].

Ši draugystės aplinka, kurią kiekvienas pašauktas nešti su savimi, yra didelių pastangų daryti kitų gyvenimą malonų vaisius. Puoselėti mandagumą, džiaugsmą, kantrybę, optimizmą, jautrumą ir visas kitas dorybes, kurios daro

malonų gyvenimą drauge, yra svarbu, kad žmonės jaustųsi priimtais ir kad būtų laimingi: *Švelni kalba gausina draugus, mandagios lūpos skatina draugišką pasveikinimą* (Sir 6,5). Pastangos pagerinti savo charakterį yra būtina sąlyga, kad lengviau užmegztume draugystės saitus.

Iš kitos pusės, yra manierų, kurios gali kliudyti arba apsunkinti draugystės aplinkos kūrimą. Pavyzdžiui, pernelyg kategoriškai reikšti savo nuomonę, sudaryti įspūdį, jog mūsų įsitikinimai yra neklystami, arba uoliai nesidomėti, ką sako kiti, yra veikimo būdai uždarantys žmogų savyje. Kartais toks elgesys rodo negebėjimą atskirti tarp to, kas diskutuotina ir kas ne, arba sunkumą neteikti pernelyg didelės svarbos temoms, kuriose galbūt įmanomi įvairūs sprendimai.

10. Krikščioniškas rūpestis kitais kyla būtent iš mūsų vienybės su Kristumi ir mūsų susitapatinimo su misija, kuriai Jis mus pašaukė: ***Esame skirti miniai – niekada neužsidarome, gyvename žvelgdami į minią ir nešame savo sieloje šiuos Jėzaus Kristaus, mūsų Viešpaties, žodžius: Gaila man minios, nes jau tris dienas pasilieka su manimi ir neturi ko valgyti (Mk 8,2)***^[23].

Stiprinti saitus su draugais reikalauja laiko, dėmesingumo ir, dažnai, atsisakyti patogumo arba įveikti savo polinkius. Krikščioniui tai visų pirma reiškia maldą, su tikrumu, kad ten suras pakankamai jėgų pasauliui pakeisti: ***Kad šis pasaulis judėtų krikščioniška kryptimi – vienintele to verta – turime puoselėti ištikimą draugystę su žmonėmis, kylančią iš ankstesnės ištikimos draugystės su Dievu***^[24].

Nuoširdumas ir draugystė

11. Tikras draugas negali būti dviveidis su savo draugu; draugystė, jeigu ji ištikima ir nuoširdi -vir duplex animo inconstans est in omnibus viis suis (Jok 1,8), apsimetėlis ir dvilypis žmogus yra visame kame nepastovus - reikalauja aukos, atsidavimo, apsikeitimo paslaugomis, kilnios ir leistinos pagalbos. Draugas yra tvirtas ir nuoširdus tiek, kiek su antgamtiniu protingumu su dosnumu rūpinasi kitais bei pasiaukoja^[25]. Draugystė yra abipusė – tai yra nuoširdi abipusė bendrystė; pasidalinimas savo patirtimi, kad abu pasimokytų vienas iš kito.

Draugai dalinasi džiaugsmu, kaip ganytojas radęs pražuvėlę avį (plg. Lk 15,6) ir kaip moteris suradusi pamestą drachmą (plg. Lk 15,9). Be to, dalinasi svajonėmis ir projektais, taip pat ir skausmu. Draugystė

reiškiasi pasirengimu pagelbėti, kaip matome žmoguje, kuris kreipėsi į Jėzų prašydamas sveikatos savo draugo šimtininko tarnui (plg. Lk 7,6). Pagaliau, didžiausia draugystė stengiasi atkartoti Jėzaus Kristaus draugystės meilės didybę: *Nėra didesnės meilės, kaip gyvybę už draugus atiduoti* (Jn 15,13).

12. Kartais gali pasitaikyti, kad dėl santūrumo ar drovumo neparodome kitiems meilės taip, kaip norėtūsi. Įveikti šią kliūtį, nugalėti baimę gali būti puiki galimybė, kad Dievas išlietų savo meilę mūsų drauguose: „Tikra draugystė neatsiejama nuo nuoširdžios abipusės meilės, kuri yra tikroji abipusės laisvės ir tarpusavio artumo apsauga“^[26]. Šia prasme šv. Tomas pažymi, kad tikra draugystė turi pasireikšti išoriškai – ji reikalauja „meilės abipusiškumo, kadangi draugas yra draugas draugui“^[27].

Tuo pačiu, nuoširdžiai pasiūlyti savo draugystę reiškia rizikuoti, kadangi galime ir nesulaukti atsako.

Viešpaties gyvenimas aiškiai rodo šią patirtį, kai turtingasis jaunuolis pasirenka kitą kelią (plg. Mk 10,22) arba kai leidžiantis nuo Alyvų kalno Jėzus verkia Jeruzalės, galvodamas apie tuos, kurie sukietino savo širdis (plg. Lk 19,41). Kai tai anksčiau ar vėliau patiriame, reikia įveikti baimę rizikuoti dar kartą, lygiai taip, kaip Jėzus Kristus rizikuoja su kiekvienu iš mūsų. Tai reiškia susitaikyti su šiuo pažeidžiamumu, žengti pirmą žingsnį nelaukiant nieko mainais, su žvilgsniu nukreiptu į didelį galimą gerį – tikrą draugystę.

13. Kad sukurtume palankią aplinką, kurioje galėtų būti puoselėjama vaisinga draugystė, būtina skatinti kiekvieno spontaniškumą, puoselėti iniciatyvą šeimos ir visuomeniniame gyvenime. Šie du bruožai – spontaniškumas ir iniciatyva –

neatsiranda savaime bet kurioje aplinkoje; būtina tai skatinti, paraginti žmones atskleisti savo būdą. Logiška, kad taip atsiranda pliuralizmas, kuris „turi būti mylimas ir puoselėjamas, nors kartais vienam ar kitam gali būti sunku priimti skirtumus. Tas, kuris myli laisvę, įstengia įžvelgti teigiamus ir patrauklius aspektus to, ką kiti mąsto“^[28]. Vertinti tą, kuris yra kitoks arba mąsto kitaip, yra nusistatymas, rodantis vidinę laisvę ir platų žvilgsnį – tai du tikros draugystės bruožai.

Kita vertus, draugystė, kaip ir meilė (draugystė yra meilės išraiška), nėra vienalytė tikrovė. Ne visiems draugams atsiveriame vienodai. Pavyzdžiui, nėra tokia pati draugystė tarp sutuoktinių, arba tarp tėvų ir vaikų - kurią taip patarė šv. Josemaria -, arba draugystė tarp brolių ir seserų, tarp bendradarbių. Kiekvienu atveju leisime save pažinti

atsižvelgdami į skirtingų santykių savitumą. Pripažinti šį skirtingumą nėra nuoširdumo ar draugystės gelmės trūkumas, priešingai – tai yra sąlyga, kad išsaugotume tikrąją kiekvienos bendrystės prigimtį.

Draugystė ir brolystė

14. Palaimintasis Alvaras del Portillo rašė, kad „sūnystė ir draugystė – du neatsiejami dalykai mylintiems Dievą“^[29]. Panašiai ir tarp brolystės bei draugystės yra glaudus ryšys. Brolystė, ryšys, pagrįstas tiesiog bendra sūnyste, tampa draugyste dėl meilės tarp brolių: dėl abipusio dėmesingumo, supratingumo, bendravimo, atidaus ir jautraus paslaugumo, materialinės pagalbos ir t.t.

Šia prasme ir brolystė, įsišaknijusi bendrame pašaukime į Dievo Darbą, turi pasireikšti per draugystę, kuri pasiekia brandą, kai gėris, kurio kitam trokštame yra laimė,

ištikimybė ir šventumas. Tuo pačiu, ši draugystė nėra „atskira“ (pagal išimtinumą ir atribojimą žyminčią žodžio prasmę), o visada atvira kitiems, net jeigu erdvės ir laiko ribos neleistų puoselėti tokios pat bendrystės ir bendravimo su visais.

Su delikačia meile, būdinga Dievo Darbui, padedame vieni kitiems puoselėti ir trokšti šventumo sau ir kitiems; ir jaučiamės stiprūs, kaip tos kortos, kurios – atskirai – neišstovi, bet viena kitą palaikydamos sudeda stovinčias pilis^[30]. Taigi, meilė, kuri mus vienija, yra ta pati meilė palaikanti Dievo Darbo vienybę.

15. Draugystė yra nuolatinė parama ir paskata bendrai misijai. Su savo broliais ir seserimis dalinamės tais pačiais džiaugsmiais ir projektais, rūpesčiais ir lūkesčiais, nors, be abejo, yra asmeninio santykio su Dievu aspektų, kuriuos paprastai

paliekame dvasiniam vadovavimui. Tas pat nutinka ir draugystėje tarp sutuoktinių, tarp tėvų ir vaikų bei apskritai tarp gerų draugų.

Pastangos daryti kitų gyvenimą malonų yra malonus užsiėmimas, kasdienio gyvenimo dalis. Šioje srityje, veikiant su žmogišku ir antgamtiniu protingumu, vargiai rasis perdėjimų. Priešingai, tai viena iš pagrindinių kelio į šventumą dalių.

Man nesunku tai daug kartoti.

Meilės reikia visiems žmonėms, o taip pat ir mums Dievo Darbe.

Stenkitės, be sentimentalizmo, kad vis augtų prierašumas vieni

kitiems. Kiekvienas mano vaiko dalykas turi tapti – iš tiesų – mums labai savu^[31].

Tie, kas gyveno su mūsų Tėvu, ypač prisimena meilę.

Meilę, dėl kurios jis siekė geriausio

kiekvienai savo dukrai ir kiekvienam sūnui, ir kuri, tuo pačiu, jį skatino

giliai mylėti jų laisvę.

16. Meilė tarp brolių, dieviškoji meilės dorybė, padeda, viena vertus, žvelgti į kitus Kristaus akimis, vis giliau suprasti jų vertingumą. Kita vertus, meilė skatina padėti jiems tapti geresniais, šventesniais. Šv. Josemaria mus ragindavo: ***Visada turėkite labai plačią širdį, kad mylėtumėte Dievą ir vieni kitus. Dažnai prašau Viešpatį, kad duotų man tokią širdį kaip Jo; visų pirma, kad prisipildyčiau Jo, o vėliau – kad mylėčiau visus kūrinius, niekada nesiskųsčiau, gebėčiau suprasti ir atleisti kitiems dėl jų trūkumų, nes negaliu užmiršti, koks kantrus buvo Dievas su manimi. Toks supratingumas, tikra meilė, pasireiškia ir brolišku pataisymu, kai būtina, nes tai visiškai antgamtinė priemonė padėti tiems, kurie mus supa***^[32]. Broliškas pataisymas kyla iš meilės, rodo, kad norime, jog kiti būtų dar laimingesni.

Kartais gali būti sunku, tad esame dėkingi ir dėl to.

17. Laimė nepriklauso nuo pasisekimo, o nuo meilės, kurią patiriame ir dalinamės. Mūsų brolių ir seserų meilė teikia mums tvirtumo, kad tęstume nuostabų meilės ir taikos karą - *in hoc pulcherrimo caritatis bello!* Stenkimės nešti Kristaus meilę visiems žmonėms, be išimčių dėl kalbos, tautos, socialinių aplinkybių^[33]. Žinome, kaip labai mūsų Tėvui patiko Šventojo Rašto žodžiai: *Frater qui adiuvatur a fratre quasi civitas firma* (Vg Pat 18,19) - brolio padedamas brolis yra kaip tvirtovė.

Per paskutinius pasisėdėjimus su mumis tėvas Javieras dažnai kartodavo: „Kad vienas kitą mylėtumėte!“ Šis kvietimas buvo, kaip visada, mūsų Tėvo maldos aidas: ***Su koku atkaklumu***

*apaštalas šv. Jonas skelbė
„mandatum novum“! – „Kad
vienas kitą mylėtumėte!“ Pulčiau
ant kelių, be teatro, man tai
šaukia širdis, kad paprašyčiau
jūsų, dėl Dievo meilės, jog vienas
kitą mylėtumėte, vienas kitam
padėtumėte, pagelbėtumėte,
gebėtumėte atleisti. Taigi,
atmeskite puikybę, būkite
gailestingi, turėkite meilės;
padėkite vieni kitiems malda ir
nuoširdžia draugyste^[34].*

*Draugystės ir pasitikėjimo
apaštalavimas*

18. Nuo pat pirmųjų Opus Dei metų
šv. Josemaria mokė, koku konkrečiu
būdu Dievas mus kviečia skelbti
Evangeliją pasaulio viduryje: ***Turite
priartinti sielas prie Dievo taikliau
žodžiu, kuris pažadina
apaštalavimo horizontus;
atsargiu patarimu, kuris padeda
krikščioniškai nusakyti problemą;***

***maloniu pokalbiu pamokančiu
puoselėti meilę - tai
apaštalavimas, kurį kažkada
pavadinau draugystės ir
pasitikėjimo***^[35].

Tikra draugystė - kaip ir dieviškoji
meilės dorybė antgamtiškai
pakelianti žmogiškąjį matmenį - pati
savaime yra vertybė, o ne priemonė
ar įrankis įgyti pranašumui
visuomeniniame gyvenime, nors gali
jį ir atnešti (kaip gali sukelti ir
nemalonumą). Mūsų Tėvas
ragindamas puoselėti draugystę su
daugeliu žmonių tuo pačiu mus
įspėja: ***Tai darysite, mano dukros
ir sūnūs, ne naudodamiesi
draugyste kaip visuomenės
paveikimo taktika - taip draugystė
prarastų savaiminę savo vertę,
nes ji yra pirmasis ir labiausiai
betarpiškas žmonių brolystės
reikalavimas; mes, krikščionys,
privalome puoselėti ją tarp***

žmonių, kad ir kokie skirtingi jie būtų^[36].

Draugystė turi savaiminę vertę, nes rodo nuoširdų rūpestį kitu žmogumi. Taigi, „pati draugystė yra apaštalavimas; pati draugystė yra dialogas, kuriame skleidžiame šviesą ir patys esame apšviečiami; kurioje, iš abipusio pasidalinimo svajonėmis, kyla planai; kurioje džiaugiamės tuo, kas gera, ir palaikome vieni kitus sunkumuose; kurioje mums gera, nes Dievas nori, kad būtume laimingi“^[37].

Jeigu draugystė yra tokia, ištikima ir nuoširdi, ji nepavirs įrankiu - draugas tiesiog nori perduoti draugui gerį, kurį patiria savo gyvenime. Paprastai veiksime to net nesuvokdami - savo pavyzdžiu, džiaugsmu, troškimu tarnauti, kuris pasireiškia daugybe smulkmenų. Vis dėlto, „liudijimo vertingumas nereiškia, kad žodį turime laikyti sau. Kodėl gi nekalbėti apie Jėzų,

kodėl nepasakoti kitiems, kad Jis mums teikia jėgų gyventi, kaip gera su Juo kalbėtis, kaip mums padeda apmąstyti Jo žodžius? “[38] Draugystė pasireiškia taip, savaime, asmenišku pokalbiu, kupinu jautrumo ir pagarbos laisvei, kuri yra draugystės tikrumo pasekmė.

19. Žinoma, draugystės saitai skatina dalintis daugybe akimirkų - kalbėtis per pasivaikščiojimą arba prie stalo, sportuojant, mėgautis bendrais kultūriniais pomėgiais, ekskursijomis ir pan. Apibendrinant, draugystė reikalauja skirti laiko bendravimui ir pasitikėjimui - be pasitikėjimo nėra draugystės. ***Kalbėdamas apie „draugystės apaštalavimą“, aš turiu omenyje asmeninę draugystę, pasišventusią, nuoširdžią – iš žmogaus į žmogų, iš širdies į širdį***[39]. Kai draugystė tikra, kai rūpestis kitu žmogumi yra nuoširdus ir kupinas mūsų maldos, nėra bendro laiko kuris nebūtų

apaštališkas - viskas yra draugystė ir viskas yra apaštalavimas, neatskiriamai.

Iš to kyla didžiulė, ne tik žmogiška, bet ir dieviška draugystės svarba. Dažnai jums kartoju, kaip pačioje mūsų Darbo pradžioje - būkite savo draugų draugais, nuoširdžiais draugais, ir taip puoselėsite vaisingą apaštalavimą bei dialogą ^[40]. Tai reiškia ne turėti draugų tam, kad puoselėtume apaštalavimą, o kad Dievo Meilė padarytų mūsų draugystės saitus tikru apaštalavimu.

20. Draugystės užsimezgas yra kaip nelaukta dovana, tad reikalauja kantrybės. Kartais, dėl negatyvių patirčių ar išankstinių nusistatymų gali užtrukti, kol saitas su mūsų aplinkos žmogumi taps draugyste. Kliūtimi gali būti ir nuogąstavimas, žmonių nuomonės baimė arba vengimas. Pravartu gebėti pažvelgti

kito akimis ir turėti kantrybės.

Turime būti kaip Jėzus Kristus, kuris ***yra pasirengęs kalbėtis su visais, net ir nenorinčiais pažinti tiesos, kaip Pilotas***^[41].

Yra daug galimų evangelizacijos būdų. Dievo Darbe draugystė visada yra pagrindinis apaštalavimas. Taip mus mokė mūsų Tėvas: ***Tikrai galima sakyti, mano sielos vaikai, kad didžiausias Opus Dei darbo vaisius yra tai, ką nariai nuveikia asmeniškai, per pavyzdį ir ištikimą draugystės apaštalavimą su savo kolegomis – universitete, fabrike, biure, kasykloje, laukuose***^[42]. Neapleisdami esamų veiklų, turime išmokti kaskart vis labiau rūpintis savo draugais.

21. Be to, dažnai mūsų bendravimas su draugais bus papildytas institucinio pobūdžio apaštalavimu centruose ir apaštalinėse veiklose: ***Ši draugystė, pažintis su vienu iš***

jūsų vėliau plėtojasi, viena vertus, dėl priėjimo, palankumo bei dėl apsilankymų dažnumo Opus Dei namuose, kuriuose pradėjo lankytis ir kuriuos jam pasakė laikyti savo namais; visa tai, žinoma, vėliau prisideda prie draugystės su tais, su kuriais susipažįsta ir bendrauja tuose mūsų namuose^[43].

22. Šiame draugystės apaštalavimo kontekste taipogi paminėtinas apaštalavimas *ad fidem* su tais, kurie nėra mūsų tikėjimo dalininkai. ***Mano dukterys ir sūnus, tikėjimo, tvirto tikėjimo, meile veiklaus tikėjimo, veritatem facientes in caritate*** (plg. Ef 4, 15). Puoselėkite šią dvasią bendraudami su atsiskyrusiais broliais bei ne krikščionimis. Visiems šiluma, visiems dieviškoji meilė, visiems draugystė. Niekam, kuris kada nors yra lankęsis mūsų institucinėse veiklose, niekada nebuvo papriekaištauta dėl jo

religinių įsitikinimų; niekam
nekalbama apie mūsų tikėjimą, jeigu
jis to nenori ^[44].

* * *

23. Šiuose puslapiuose norėjau
prisiminti, kokia reikalinga mums
visiems yra draugystė, ši Dievo
dovana, kuri teikia mums paguodos
ir džiaugsmo. **Dievas taip sutvėrė
žmogų, kad šis negali nesidalinti
su kitais tuo, ką jaučia savo
širdyje, - jeigu sulaukė džiaugsmo,
jaučia savyje jėgą skatinančią
dainuoti ir šypsotis, padaryti -
koku nors būdu - ir kitus savo
džiaugsmo dalininkais; jeigu sielą
apniunka skausmas, trokšta
aplink save tylos, kuri jam
parodytų kitų supratimą ir
pagarbą. Reikia jam žmogaus,
reikia mums visiems, mano
dukterys ir sūnūs, palaikyti vieni
kitus, kad taip žygiuotume
pasaulio keliais, paverstume savo**

svajones tikrove, įveiktume sunkumus, džiaugtumės savo pastangų vaisiais. Iš to kyla didžiulė, ne tik žmogiška, bet ir dieviška draugystės svarba^[45].

Pirmieji jaunuoliai, pažinę Dievo Darbą trisdešimtaisiais praėjusio šimtmečio metais, šalia mūsų Tėvo surado tikrą draugystės aplinką. Būtent tai iš pradžių juos patraukė ir padėjo išlikti vieningais labai sunkiais momentais. Draugystė teikia džiaugsmo ir paguodos varguose; krikščionio draugystė siekia didesnės laimės - bendrystės su Jėzumi Kristumi – tiems, kurie yra šalia. Kartu su šv. Josemaria prašykime: ***Duok mums, Jėzau, tokias širdis, kaip Tavo!***^[46] Būtent toks yra kelias. Tik turėdami Kristaus jausmus - *Būkite tokio nusistatymo kaip Kristus Jėzus* (Fil 2,5) - pajėgsime nešti šią džiaugsmo pilnatvę į savo namus, į savo darbą ir visur kitur,

kur tik rastumėmės, savo draugystės
dėka.

Su visa meile jus laimina

jūsų Tėvas

Roma, 2019 m. lapkričio 1 d.

Visų Šventųjų iškilmė.

Copyright © Prelatura Sanctæ Crucis
et Operis Dei

(Draudžiama be autorių teisių
turėtojo išankstinio sutikimo viešai

skelbti šį tekstą, visą bei atskiras jo
dalis)

(Pro manuscripto)

---

[1] Pastoracinis laiškas, 2017 m.
vasario 14 d., n. 9.

[2] Šv. Josemaria, Laiškas, 1965 m.
spalio 24 d., n. 10.

[3] Benediktas XVI, enc. *Deus Caritas est*, 2005 m. gruodžio 25 d., n. 17.
Vert. „Bažnyčios žinios“.

[4] Popiežius Pranciškus, ap. par.
Christus vivit, 2019 m. kovo 19 d., n.
154.

[5] Šv. Josemaria, 1943 m. gegužės 31
d. laiškas, n. 8.

[6] Šv. Josemaria, 1940 m. kovo 11 d.
laiškas, n. 70.

[7] Plg. šv. Tomas Akviniėtis, *Suma Th.*,
II-II, q. 23, a.1, c.

[8] Šv. Jonas Paulius II, Kalba, 1981 m.
vasario 18 d.

[9] Benediktas XVI, Kalba, 2010 m.
rugsėjo 15 d.

[10] Popiežius Pranciškus, ap.par.
Christus vivit, n. 152.

[11] Šv. Josemaria, *Dievo bičiuliai*, n.
225.

[12] Šv. Grigalius Nazianzietis,
Pamokslas 43.

[13] *Ibid.*

[14] Šv. Josemaria, *Kalvė*, n. 565.

[15] Šv. Augustinas, *Išpažinimai*, 4, 7.

[16] Šv. Jonas Paulius II, ap. laiškas
Novo Millennio ineunte, 2011 m.
sausio 6 d., n. 43.

[17] Šv. Josemaria, 1951 m. sausio 9 d.
laiškas, n. 30.

[18] Šv. Josemaria, 1965 m. spalio 24 d.
laiškas, n. 10.

[19] *Vaga*, n. 746. Plg. *Kelias*, n. 463.

[20] Šv. Augustinas, *Katechezė pradedantiesiems*, 15, 23.

[21] Šv. Josemaria, 1956 m. rugpjūčio 8 d. laiškas, n. 38.

[22] Šv. Josemaria, 1965 m. spalio 24 d. laiškas, n. 2.

[23] Šv. Josemaria, 1954 m. gegužės 31 d. laiškas, n. 23.

[24] Šv. Josemaria, *Kalvė*, n. 943.

[25] Šv. Josemaria, 1940 m. kovo 11 d. laiškas, n. 71.

[26] 2018 m. sausio 9 d. pastoracinis laiškas, n. 14.

[27] Šv. Tomas Akvinietis, *Suma Th.*, II-II, q.23, a.1, c.

[28] 2018 m. sausio 9 d. pastoracinis laiškas, n. 13.

[29] Pal. Alvaro „Pratarmė“ į *Dievo bičiulius*.

[30] Šv. Josemaria, 1957 m. rugsėjo 29 d. laiškas, n. 76.

[31] Šv. Josemaria žodžiai, citata iš pal. Álvaro *Laiškų šeimai*, I, n. 115.

[32] Šv. Josemaria, Užrašai iš šeimos susitikimo, 1972 m. spalio.

[33] Šv. Josemaria, Užrašai iš meditacijos, 1964 m. vasario 29 d.

[34] Šv. Josemaria, *Kalvė*, n. 454.

[35] Šv. Josemaria, 1930 m. kovo 24 d. laiškas, n. 11.

[36] Šv. Josemaria, 1940 m. kovo 11 d. laiškas, n. 54.

[37] 2018 m. sausio 9 d. pastoracinis laiškas, n. 14.

[38] Popiežius Pranciškus, ap. par. *Christus vivit*, n. 176.

[39] Šv. Josemaria, *Vaga*, n. 191.

[40] Šv. Josemaria, 1965 m. spalio 24 d.
laiškas, n. 16.

[41] *Ibid.*, n. 12.

[42] Šv. Josemaria, 1940 m. kovo 11 d.
laiškas, n. 55.

[43] Šv. Josemaria, 1942 m. spalio 24 d.
laiškas, n. 18.

[44] Šv. Josemaria, 1965 m. spalio 24 d.
laiškas, n. 62.

[45] *Ibid.*, n. 16.

[46] Plg. šv. Josemaria, *Vaga*, n. 813.